Załącznik
do Uchwały Nr …….
Rady Miejskiej w Dziwnowie
z dnia ……

GMINNY PROGRAM

WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DZIWNÓW

NA LATA 2027 – 2029

WPROWADZENIE.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina to najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo. Rodzina jest również podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko, przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.
Dlatego jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje - instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Uzależnienia od alkoholu, innych środków odurzających lub substancji psychotropowych, przemoc domowa, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, niepełnosprawność to główne problemy dezorganizujące życie rodziny, którym często towarzyszy problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenie bezdomnością. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i monitorowania przez przedstawicieli różnych grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, policji, kuratorów rodzinnych oraz opiekunów świetlic środowiskowych. Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością.

Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.
Stąd podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny.
Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany zachowań oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie biologicznej.
Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, to rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej.
W rodzinie bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki", który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

Pomoc rodzicom w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to również kompleksowe wsparcie kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych, oraz wsparcie rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek zapewnienia wsparcia rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
Wsparcie to winno polegać w szczególności na:

1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
5) pomocy w integracji rodziny,
6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny winno być prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.
W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Zatem w wielu przypadkach praca ta winna być realizowana przez grupę interdyscyplinarną, w skład której wchodzić powinni w szczególności: pracownik socjalny, asystent rodziny, pedagog, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca grupy interdyscyplinarnej winna skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, potrzebują pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania, itp.
W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym.
Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- opiekuńczej (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze),
- specjalistycznej (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania, socjalizacyjne dla młodzieży).

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadaniem rodziny wspierającej jest pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka w prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Pomoc ta powinna wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie.

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, zawodowego, itp.), terapii systemowej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji.
Narzędziem wzmocnienia rodziny będzie również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o zdrowie i higienę osobistą.
Poradnictwo powinno dotyczyć sposobów zaspokajania potrzeb dziecka i rozwiązywania problemów wewnątrzrodzinnych.
Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

W ramach działań profilaktycznych powinno uwzględnić się usługi dla rodzin wychowujących dzieci, szczególnie dzieci niepełnosprawne, które stanowić będą pomoc rodzicom w zapewnieniu należytej opieki w czasie, gdy nie mogą jej sprawować osobiście lub gdy ich kompetencje rodzicielskie są niedostateczne.

Narzędziem wzmocnienia rodzin dysfunkcyjnych może być pomoc w formie wolontariatu oraz tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych, których celem będzie wymiana doświadczeń, zapobieganie izolacji, a także wzmocnienie sytemu wsparcia rodzin.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych może zostać przydzielony przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej asystent rodziny, który prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci. Zadaniem asystenta rodziny jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny.

Wsparcie i pomoc w ramach tego działania winno być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby. Wsparcie powinno być wielopłaszczyznowe i obejmować zarówno poprawę ich warunków bytowych, jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji, wypoczynku i innych.
Priorytetem pomocy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych ciepłych posiłków, wyposażenia w podręczniki i artykuły szkolne, opieki przedszkolnej, wypoczynku i możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na utrzymanie dziecka w wysokości:

1) 10%w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3) 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dziwnów na lata 2027 – 2029 powstał z mocy art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które nakładają na gminę obowiązek opracowania i realizacji programów uwzględniających potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

Celem Programu jest stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, ochrona dzieci przed skutkami niewydolności życiowej rodziców oraz tworzenie warunków umożliwiających dziecku bezpieczne wychowanie się w rodzinie biologicznej. Program zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenia patologii społecznych, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenia skutecznego, szeroko rozumianego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Niezbędne jest również systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promocja rodzinnego stylu życia.
Program ma charakter interdyscyplinarny i zakłada, że będzie realizowany we wzajemnej współpracy wszystkich instytucji i organizacji zobligowanych do podejmowania działań w zakresie wspierania rodziny.
Program oparty jest na zasadach:

- wspierania potencjału rodziny biologicznej na każdym etapie jej funkcjonowania,
- promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku rodzinnym,
- ochrony rodzin przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania,
- kompleksowego wspierania rodziców i opiekunów dzieci niepełnosprawnych,
- wspomagania dzieci i młodzieży w środowisku przedszkolnym i szkolnym,
- edukacji mieszkańców Gminy Dziwnów na temat zjawiska przemocy w stosunku do dzieci oraz podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji w rodzinie,
- promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

UWARUNKOWANIA PRAWNE.

Podstawą działań związanych ze wspieraniem rodziny jest w szczególności:

1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.),
2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980),
3) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024r. poz. 1829),
4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673, ze zm.),
5) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151, ze zm.),
6) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2026 r. poz. 236),
7) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662, ze zm.),
8) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639, ze zm.),
9) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881, ze zm.),
10) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, ze zm.).

DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMÓW W ZAKRESIE WSPARCIA RODZINY.

Dane o sytuacji demograficznej w Gminie Dziwnów:

Wyszczególnienie	**2023**	**2024**	**2025**
mieszkańcy (w osobach)			
ogółem	3596	3561	3517
kobiety			
ogółem	1853	1829	1818

wiek 0 - 17	234	225	224
wiek 18 - 64	1105	1071	1054
wiek 65 i powyżej	514	533	540
mężczyźni			
ogółem	1743	1732	1699
wiek 0 - 17	265	255	254
wiek 18 - 64	1108	1094	1057
wiek 65 i powyżej	370	383	388

Dane dotyczące bezrobocia na terenie Gminy:

Wyszczególnienie	**2023**	**2024**	**2025**
bezrobotni ogółem	173	165	145
w tym kobiety	81	75	72
zamieszkali na wsi	79	79	68
w tym kobiety	41	43	38
długotrwale bezrobotni	91	64	82

Główne powody udzielenia pomocy i wsparcia z pomocy społecznej:

wyszczególnienie liczba rodzin	**2023**	**2024**	**2025**	**do 30.06.2026**
ubóstwo	27	2	2	1
bezrobocie	14	9	8	10
niepełnosprawność	34	21	21	25
długotrwała lub ciężka choroba	34	30	28	21
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	2	3	6	1
alkoholizm	2	-	-	-
potrzeba ochrony macierzyństwa/ wielodzietność	6	6	4	3
bezdomność	4	3	2	3
przemoc domowa	-	-	-	-
zdarzenia losowe	-	-	-	-
klęski żywiołowe i ekologiczne	-	-	-	-

Dane o osobach i rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej:

wyszczególnienie	**2023**	**2024**	**2025**	**do 30.06.2026**
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia				
Liczba rodzin	80	73	74	63
Liczba osób w tych rodzinach	154	144	137	92
Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej				
Zasiłki stałe				

Liczba osób	10	11	7	5
Kwota świadczeń w złotych	52.327	69.338	68.617	32.530
Zasiłki okresowe				
Liczba osób	17	15	15	11
Kwota świadczeń w złotych	29.831	34.156	41.256	21.313
Zasiłki celowe ogółem				
Liczba osób	25	20	19	15
Kwota świadczeń w złotych	33.597	23.253	34.059	18.509
Posiłek				
Liczba osób	20	18	17	12
Kwota świadczeń w złotych	29.053	39.615	42.785	27.000
w tym: posiłek dla dzieci				
Liczba osób	16	16	14	9
Kwota świadczeń w złotych	23.025	37.813	37.757	20.900
Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej				
Liczba osób	7	7	7	6
Kwota świadczeń w złotych	284.606	363.192	403.864	209.735
Praca socjalna				
Liczba rodzin	124	171	101	73
Liczba osób w tych rodzinach	252	280	209	137
Kontrakt socjalny				
Liczba osób ogółem z zawartym kontraktem socjalnym	1	1	3	3
Osoby, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego				
Liczba osób	0	0	0	0
Dodatki mieszkaniowe				
Liczba osób	32	34	36	29
Kwota świadczeń w złotych	110.117	114.048	107.142	44.679
Świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych				
Liczba osób	3	6	2	1
Kwota świadczeń w złotych	5.124	9.484	4.392	3.768
Zasiłek rodzinny				
Liczba świadczeń miesięcznych w roku	1.054	874	678	333
Kwota świadczeń w złotych	120.371	99.812	80.096	39.820
Dodatki do zasiłku rodzinnego				
Liczba świadczeń miesięcznych w roku	631	563	450	205
Kwota świadczeń w złotych	51.905	57.565	48.558	23.939
Zasiłek pielęgnacyjny				
Liczba świadczeń miesięcznych w roku	818	883	783	359
Kwota świadczeń w złotych	176.556	190.586	169.002	77.487

Świadczenie pielęgnacyjne				
Liczba świadczeń miesięcznych w roku	190	175	172	76
Kwota świadczeń w złotych	467.020	518.337	565.065	256.462
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka				
Liczba świadczeń miesięcznych w roku	8	7	1	3
Kwota świadczeń w złotych	8.000	7.000	1.000	3.000
Świadczenie rodzicielskie				
Liczba świadczeń miesięcznych w roku	59	36	38	13
Kwota świadczeń w złotych	54.137	26.540	31.943	12.645
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego				
Liczba świadczeń miesięcznych w roku	232	197	183	95
Kwota świadczeń w złotych	102.919	90.704	95.971	53.787

Dane dotyczące gminnego zasobu mieszkaniowego:

wyszczególnienie	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
liczba mieszkań w zasobie gminy	93	92	93	93
liczba mieszkań socjalnych (lokali)	50	49	49	49
liczba nowych wniosków złożonych na mieszkanie z zasobów gminy	7	5	14	11
w tym wnioski złożone przez rodziny z dziećmi	3	2	7	5

Dane dotyczące wspierania rodzin:

wyszczególnienie	**2023**	**2024**	**2025**	**do 30.06.2026**
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej na koniec roku	2	2	2	2*
liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w danym roku	-	-	-	-
liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w danym roku	-	-	-	-
liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych	-	-	-	-
liczba osób usamodzielnionych	-	-	-	-*
liczba rodzin wspierających	-	-	-	-
wydatki Gminy na koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej	68.897,40	65.552,65	34.264,08	37.003,18

liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w tym: zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem	- (nie zatrudniano asystenta - -	6 1	8 1	9 2
liczba nowych rodzin w danym roku	-	6	2	3
liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę	-	-	3	1

* od 01.07.2026 r. 1 osoba pełnoletnia - usamodzielnienie

Dane dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej:

wyszczególnienie	**2023**	**2024**	**2025**	**do 30.06.2026**
liczba rodzin objętych procedurą NK	6	5	9	4
liczba założonych NK w danym roku w tym przez:	6	3	3	1
Policję	4	3	2	1
OPS	1	-	-	-
Placówki oświatowe	1	-	-	-
Służbę zdrowia	-	-	1	-
Inne jednostki	-	-	-	-
liczba NK, które wpłynęły z innych ZI w tym:	-	1	2	1
tylko osoba stosująca przemoc domową	-	-	2	1
liczba NK w poszczególnych miejscowościach:				
Dziwnów	4	4	5	1
Dziwnówek	-	-	2	-
Łukęcin	-	1	1	-
Międzywodzie	2	-	1	3
liczba zakończonych NK w tym w związku z:	6	1	5	-
art. 9b ust.15: niepotwierdzeniem informacji o stosowaniu przemocy domowej (i odstąpienie od dalszych działań)	3		2	-
art. 9h ust.1: ustaniem przemocy i uzasadnionym przypuszczeniem, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej (po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy)	3	1	3	-
art. 9h ust.1: rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowania działań	-	-	-	-
liczba NK przekazanych do innych ZI właściwych miejscowo	-	-	1	-
liczba pracujących grup roboczych/ diagnostyczno - pomocowych	5	5	6	4
liczba osób objętych pomocą grup w tym:	21	17	25	13
dzieci	7	8	7	7
liczba osób wskazanych w formularzach NK jako doznające przemocy w tym:	10	5	17	9
kobiety	4	5	9	2
mężczyźni	1	-	1	-

małoletni, w tym jako świadkowie - uznani za osoby doznające przemocy	5	8	7	7
liczba osób wskazanych w formularzach NK –A, jako sprawcy przemocy w tym:	8	5	9	4
kobiety	2	1	1	-
mężczyźni	6	4	8	4
Liczba interwencji w przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (art. 12a ustawy)	0	0	0	0
liczba osób, które skorzystały z możliwości poradnictwa				
psychologicznego	2	-	-	2
socjalnego	7	8	13	6
zawodowego i rodzinnego	3	11	10	12

Dane dotyczące działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

wyszczególnienie	**2023**	**2024**	**2025**
liczba posiedzeń komisji GKRPA	7	10	13
liczba wysłanych zaproszeń na posiedzenie komisji	7	25	25
liczba skierowań na badania w zakresie uzależnienia	2	1	2
środki wydatkowane na przeciwdziałanie alkoholizmowi	1.987.408	921.593,83	768 184,13
środki wydatkowane na przeciwdziałanie narkomanii	5.220	10.690,15	10.900,00

Podstawowym problemem mieszkańców Gminy jest starzenie się społeczeństwa oraz bezrobocie poza sezonem letnim. Liczba ludności Gminy nieznacznie, lecz systematycznie spada, co spowodowane jest głównie brakiem produkcyjnych zakładów pracy, migracją zwłaszcza ludzi młodych w inne regiony kraju a także za granicę, w celu poszukiwania pracy. Większość zakładów pracy to jednostki sektora finansów publicznych. Z uwagi na typowo turystyczno – wczasowy charakter Gminy, ludność zajmuje się głównie obsługą turystów, a więc wynajmem kwater, handlem oraz gastronomią i w coraz mniejszym stopniu rybołówstwem.
Okres od października do maja jest bardzo trudny dla części tutejszej społeczności. Powoduje nasilenie się dotychczasowych problemów oraz pojawianie się nowych problemów zarówno wśród podopiecznych OPS, jaki i rodzin dotychczas nie korzystających lub korzystających sporadycznie z pomocy społecznej. Tylko nieznaczna część rodzin z powodu bezrobocia nie posiada środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych (dochody z sezonu letniego, stała praca drugiego małżonka). W wielu przypadkach nasila się niezaradność życiowa, co wiąże się z zaniedbaniami w obowiązkach domowych i w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w stosunku do dzieci, w tym również w rodzinach o „wysokim statusie społecznym". Pojawia się stres, apatia, zniechęcenie, agresywna reakcja wobec otoczenia i instytucji, przemoc domowa, demoralizacja małoletnich, zaniedbanie dzieci i spadek kompetencji rodzicielskich.

Liczba mieszkańców Gminy od wielu lat wykazuje tendencję spadkową; w porównaniu z rokiem 2023 (3596 mieszkańców) – na koniec 2025 r. (3517 mieszkańców) zanotowano spadek ogółem o 2,2 %; w grupie wiekowej do 18. roku życia – spadek wynosi aż 4,27 %, a w grupie 18 - 65 lat - spadek liczby ludności wynosi aż 4,62 %; stale wzrasta natomiast liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 lat - w porównaniu z 2023 r. o 5,06 %.

Analiza danych statystycznych dotyczących bezrobocia wskazuje na tendencję spadkową osób pozostających bez pracy. W porównaniu z rokiem 2023 – w 2024 r. spadek wniósł 4,62 %, a w 2024 r.: 16,18 %. Znacząco, bo o 7,4 % w 2024 r. i 11,11 % w 2024 r. w porównaniu z 2023 r. spadła liczba

bezrobotnych kobiet. Waha się natomiast sytuacja w przypadku osób długotrwale bezrobotnych: po spadku w 2024 r. o 29,67 % w porównaniu z rokiem 2023, nastąpił wzrost w 2025 r. o 28,12 % w porównaniu z 2024 r. Powyższe jest efektem zmian demograficznych, w szczególności wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz zmian na lokalnym rynku pracy.

Na stałym poziomie utrzymuje się liczba osób korzystających ze świadczeń finansowych z pomocy społecznej: w 2023 było to 80 rodzin, w 2024 r.: 73 rodzin, w 2025 r.: 74 rodzin, a na dzień 30.06.2026: 63 rodzin. Głównymi powodami są: intensywna praca socjalna, prowadzona aktywizacja zawodowa, nabycie uprawnień do świadczeń emerytalno – rentowych. Na przestrzeni ostatnich lat (2023 – I półrocze 2026) zmieniają się nieznacznie powody korzystania rodzin ze świadczeń finansowych z pomocy społecznej - głównymi powodami udzielania wsparcia jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietność i bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. W latach 2023 - do czerwca 2026 r. żadna rodzina nie korzystała ze świadczeń finansowych z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej.
Na stałym poziomie utrzymuje się również liczba dzieci korzystających z posiłku w szkole i przedszkolu: 20 w 2023 r., 18 w 2024 r., 17 w 2025 r., 12 dzieci do czerwca 2026 r.

Z kilkuletniej obserwacji systemu pomocy społecznej wynika zmiana struktury klientów pomocy społecznej, widać wyraźny trend malejącej liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej.
Taki stan rzeczy wynika z kilka przyczyn:

- praca asystenta rodziny,
- bardzo dobre efekty bieżącej pracy pracowników socjalnych i pozytywne zmiany w funkcjonowaniu rodzin,
- opuszczanie systemu pomocy społecznej przez rodziny otrzymujące świadczenie wychowawcze 800+, które rozwiązuje ich problemy finansowe, a rodziny unikają konieczności wglądu pracowników OPS w ich środowisko domowe i łatwiej ukrywają problemy występujące w rodzinie (głównie słabe kompetencje rodzicielskie i problemy wynikające z uzależnień).

Wsparcie asystenta rodziny.
Od marca 2021 r. do kwietnia 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej nie zatrudniał asystenta rodziny, ze względu na:

1) brak zasadności ewentualnego ponownego przydzielenia asystenta rodzinom, które wcześniej nie podjęły realnej współpracy w ramach tej formy wsparcia i nadal nie deklarowały dobrowolnej i faktycznej współpracy;
2) brak potrzeb i wskazań do ewentualnego przydzielenia asystenta „nowym" rodzinom;
3) Sąd Rodzinny nie zobowiązał żadnego z rodziców do stałej współpracy z asystentem rodziny,
4) żadna rodzina nie wnioskowała o wparcie realizowane na podstawie Programu Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem".

Od maja 2024 r. ponownie zatrudniono asystenta rodziny. W 2024 r. asystenta przydzielono 6 rodzinom.
W 2025 r. asystent rodziny współpracował z 12 rodzinami**,** w których było łącznie: 24 dzieci; z 6 rodzinami kontynuował współpracę rozpoczętą w 2024 r., z 6 rodzinami rozpoczął współpracę w 2025 r.
W 2 przypadkach Sąd Rodzinny zobowiązał rodziców do współpracy z asystentem rodziny.
W 2025 r. Asystent zakończył współpracę z 5 rodzinami ze względu na:

- 1 rodzina – zrealizowanie planu pomocy,
- 1 rodzina – brak współpracy ze strony rodziny,
- 3 rodziny – zmianę miejsca zamieszkania.

W pierwszym półroczu 2026 r. wsparciem asystenta objęto dodatkowo 2 rodziny. Z jedną rodziną zakończono pracę w związku z wyjazdem poza teren Gminy.

Sytuacja dotyczącej pieczy zastępczej.
Jedno dziecko od 2022 r. nadal przebywa w rodzinie zastępczej spokrewnionej; ojciec dziecka nie żyje, matka nadal nie wyraża chęci współpracy z pracownikiem socjalnym oraz z asystentem rodziny; nie podejmuje żadnych starań, aby umożliwić dziecku powrót do rodziny biologicznej.
Jedno dziecko, obecnie osoba pełnoletnia, które od 2014 r. przebywało w rodzinie zastępczej: wcześniej spokrewnionej, a od grudnia 2019 r. – niezawodowej, które zostało w 2020 r. umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej - od 1 lipca 2026 r. zostało usamodzielnione.

Przemoc domowa.
Liczba założonych procedur „Niebieskiej Karty –A" utrzymuje się na zmiennym, ale niskim poziomie: w 2023 r.: 6, w 2024 r.: 5, w 2025 r.: 9, do czerwca 2026 r.: 4.
Część procedur kończono ze względu na niepotwierdzenie informacji o stosowaniu przemocy domowej (odstąpienie od dalszych działań) przez grupę roboczą/ diagnostyczno – pomocową: w 2023 r.: 3, w 2025: 2. W związku z ustaniem przemocy i uzasadnionym przypuszczeniem, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej (po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy) w 2023 r. zakończono 3 procedury, w 2024 r.: 1, w 2025 r.: 3.
Procedury „Niebieskiej karty" są zakładane głównie przez Przedstawicieli Policji: w 2023 r.: 4, w 2024: 3, w 2025 r.: 2; do czerwca 2026 r.: 1.

Osobami wskazanymi jako te, które doznają przemocy – są głównie kobiety, a po zmianie przepisów od 2023 r. również małoletni, w tym będący świadkami przemocy domowej. W prowadzonych procedurach NK objęto wsparciem również osoby małoletnie: w 2023 r.: 5, w 2024 r.: 8, w 2025 r.: 7, do czerwca 2026 r.: 7. Jako osoby będące sprawcami przemocy domowej wskazano głównie mężczyzn, ale były również kobiety: w 2023 r.: 2, w 2024 i 2025 r.: 1.

Skala zjawiska przemocy, na podstawie założonych „Niebieskich Kart" – w odniesieniu do liczby mieszkańców kształtuje się na poziomie: w 2023 r.: 0,58 %, w 2024 r.: 0,47 %. w 2025 r.: 0,7 %.
Spośród liczby osób w rodzinach objętych wsparciem grup diagnostyczno - pomocowych w ramach realizowanych procedur „Niebieskiej Karty" dzieci stanowiły w 2023 r.: 33%, w 2024 r.: 47%, w 2025 r.: 28 %, do czerwca 2026 r.: 53 %. Żadna z prowadzonych w ostatnich latach procedur „Niebieskiej Karty" nie dotyczyła Seniorów lub osób niepełnosprawnych.

Zjawisko przeżywania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie Gminy Dziwnów stanowi problem społeczny. Z punktu widzenia istoty rodziny, czyli podstawowego środowiska funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne i zaspokajać podstawowe potrzeby rozwojowe - wymaga priorytetowego potraktowania wśród występujących problemów społecznych.

Spośród osób ankietowanych jako główne problemy i niekorzystne zjawiska rzutujące na prawidłowe funkcjonowanie rodzin w Gminie – alkoholizm wskazało: 66,7 %, bezrobocie: 58,33 %, rozpad rodzin: 47,22 %, przemoc domowa: 19,44 %. Według ankietowanych – niezaspokojenie potrzeb opiekuńczo – wychowawczych czy wyuczona bezradność nie są w Gminie przyczyną problemów rodzinnych.

Spośród ankietowanych 39 % zadeklarowało, że zna lub słyszało o przypadkach przemocy domowej na terenie Gminy, jednak 100% ankietowanych stwierdziło, że w ich domach przemoc nie występuje.
Jako najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej ankietowani wskazali: uzależnienia: 50 %, stres i frustrację oraz doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego: 32 %, zaburzenia emocjonalne, problemy finansowe oraz konflikty międzypokoleniowe: 25 %.
Jako główne czynniki mające wpływ na postępowanie sprawców ankietowani wskazali: poczucie bezkarności: 50 %, cechy charakteru: 39 %, przyzwolenie ofiary oraz przyzwolenie otoczenia: 32 %.

W opinii osób ankietowanych, aby poprawić jakość życia i kondycje rodzin zamieszkujących teren gminy należy zintensyfikować działania w obszarze: przeciwdziałania alkoholizmowi: 50 %, ograniczenie bezrobocia: 38,89 %, przeciwdziałania przemocy domowej: 30,56 %, wspieranie rodzin niepełnych: 22,22 %, zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży: 16,67%, ochrona macierzyństwa: 5,56 %, wspieranie rodzin wielodzietnych: 0 %.

Na terenie Gminy Dziwnów, słabe kompetencje rodzicielskie występują w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączą się z problemami samotnego wychowywania dzieci, uzależnieniami, sytuacjami konfliktowymi pomiędzy rodzicami, sprawami rozwodowymi.
Skuteczne wsparcie rodzin i przeciwdziałanie przemocy wymaga współpracy wielu służb i budowania lokalnego systemu współdziałania na rzecz rodzin z dziećmi.
Przemoc rówieśnicza.
Wyniki ankiety przeprowadzonej w czerwcu 2025 r. wśród uczniów starszych klas Szkoły Podstawowej w Dziwnowie wykazały między innymi, że:

- zaledwie 26 % uczniów zdecydowanie czuje się bezpiecznie w szkole,
- 60 % uczniów potwierdziło, że było świadkiem agresji na terenie szkoły lub w jej obrębie,
- 34 % uczniów przyznało, że było ofiarą tej agresji, z czego 66% wskazało, iż była to agresja rówieśnicza, 17 % wskazało na agresję ze strony starszego ucznia, a 17 % na agresję ze strony innych osób
- najczęstsze zachowania agresywne, z którymi stykają się uczniowie w szkole to: wulgaryzmy (przezywanie, wyśmiewanie, poniżanie), złośliwe zachowania i przemoc fizyczna (kopanie, bójki), zdarzają się również: wyłudzenia pieniędzy lub innych dóbr materialnych, zastraszanie i zmuszanie do zachowań niezgodnych z prawem
- ponad 50 % uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy w sieci (wyzywanie, poniżanie, ośmieszanie, zastraszanie), a jednocześnie tylko 20 % dostrzegło w tym problem
- w zakresie uzależnień, uczniowie wskazali głównie na internet (gry, portale społecznościowe), ale wystąpiły również przypadki potwierdzenia uzależnienia od gier na automatach, zażywania narkotyków, dopalaczy, palenia papierosów, spożywania alkoholu (także w domu).

Natomiast wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczniów klas 4 - 8 we wrześniu 2026 r. wykazały:

- poprawę poczucia bezpieczeństwa uczniów w budynku szkoły: 53,4 % ankietowanych odpowiedziało, że zawsze czuje się bezpiecznie w szkole, natomiast 9,5% - rzadko, a 1,7 % - nigdy
- 82,7 % uczniów czuje się bezpiecznie podczas lekcji
- jako miejsca w szkole, w których uczniowie czują się mniej bezpiecznie wskazano: korytarz podczas przerw: 23,2 %, boisko szkolne/ sala gimnastyczna: 23,2 %, szatnia: 16,3 %, łazienki: 12 %
- 44,8 % uczniów przyznało, że było sporadycznie świadkiem przemocy rówieśniczej w szkole, natomiast 16,6 % przyznaje, że było świadkiem przemocy rówieśniczej często
- na pytanie, czy sam doświadczyłeś jakiejkolwiek przemocy lub nękania w szkole ze strony innych uczniów - 37,9 % odpowiedziało: tak

- 93 % uczniów stwierdziło, że wie do kogo należy się zwrócić w przypadku doznania trudnej, agresywnej lub zagrażającej sytuacji
- 68 % ankietowanych czuje się bezpiecznie w internecie, 18,1 % przyznaje, że zdarza im się doświadczyć hejtu lub nieprzyjemnych sytuacji.

Analiza SWOT systemu wspierania rodziny w Gminie Dziwnów.

Opracowana diagnoza problemu wspierania rodziny oraz potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze wspierania rodziny umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu wspierania rodziny w Gminie Dziwnów.

Mocne strony	Słabe strony
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dziwnów uwzględniająca m.in. wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, przeciwdziałanie przemocy domowej i ochronę osób doznających przemocy domowej, profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień - działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych ds. przeciwdziałania przemocy domowej - zawarcie w uchwale Rady Miejskiej w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy – zapisu, umożliwiającego pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania - znajomość personalna osób, które działają w gminie w obszarze wsparcia rodziny - zatrudnienie asystenta rodziny w Ośrodku Pomocy Społecznej - poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne dostępne na terenie Gminy w OPS, Ośrodku Zdrowia - możliwość skorzystania ze wsparcia mediatora w sprawach rodzinnych w Ośrodku Pomocy Społecznej - możliwość udziału osób zajmujących się wspieraniem rodzin w szkoleniach i podnoszeniu kwalifikacji - wsparcie w formie coachingu i grup wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową, - prowadzenie i rozwój świetlic w 4 sołectwach	- występujące problemy współpracy z przedstawicielami Policji, ze względu na ich niewystarczającą obecność w rejonach służbowych; nie odpowiadający potrzebom lokalnym sposób i tryb funkcjonowania posterunku policji - negowanie przez wielu pracowników oświaty ich obowiązków w zakresie zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa i przeciwdziałania przemocy domowej - zbyt długie oczekiwanie na termin wizyty w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej - niewystarczające specjalistyczne rodzinne poradnictwo terapeutyczne na terenie powiatu - brak organizacji pozarządowych prężnie działających na rzecz wsparcia rodziny i przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy, a także powiatu - brak rodzin wspierających - szara strefa zatrudnienia - brak pozytywnych wzorców w rodzinach dysfunkcyjnych - odrzucenie autorytetu szkoły, nauczycieli - brak „animatorów" kultury realizujących akcje skierowane do konkretnych grup odbiorców - brak zaangażowania rodziców w zapewnienie dzieciom twórczego zagospodarowania czasu wolnego - niski poziom świadomego rodzicielstwa - niewystarczające wsparcie psychologiczno – pedagogiczne w Szkole Podstawowej - obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami w kryzysie, zwiększające prawdopodobieństwo wystąpienia wypalenia zawodowego

dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych - utworzenia na bazie świetlicy w Łukęcinie – Placówki Wsparcia Dziennego, - rozbudowane zaplecze sportowe i rekreacyjne - działalność punktu terapii uzależnień na terenie Gminy - działalność Regionalnego Pogotowia Kryzysowego w Kamieniu Pomorskim	
Szanse	**Zagrożenia**
- niektóre zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze niesienie pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową - możliwość finansowego zabezpieczenia socjalnego rodzin niewydolnych wychowawczo - dobrowolny udział osób uzależnionych w terapii odwykowej, sprawców przemocy oraz innych osób niewydolnych wychowawczo w programach korekcyjno – edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych - wzrost świadomości społecznej na temat przeciwdziałania przemocy domowej oraz problemu uzależnień i współuzależnienia - otwarcie się osób i rodzin w kryzysie na szukanie pomocy - edukacja dzieci przedszkolnych w zakresie tolerancji, życzliwości oraz praw i obowiązków dzieci - wzrost świadomości młodzieży szkolnej, w zakresie przeciwdziałania agresji, rozwiązywania konfliktów rówieśniczych, skutków spożywania alkoholu, zażywania narkotyków i dopalaczy - poprawa zachowań rodzicielskich i wzmocnienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych osób dorosłych w wyniku udziału w spotkaniach warsztatowych i szkoleniach dla rodziców - możliwość wykorzystania bazy lokalowej domu kultury na rozwój działań, w zakresie warsztatów edukacyjnych dla rodziców, grup wsparcia dla osób w kryzysie - zmiana biernej postawy lub niechęci do współpracy osób ze słabymi kompetencjami rodzicielskimi - możliwość wychowywania się dzieci w rodzinie biologicznej - dotarcie do całej społeczności lokalnej oraz	- niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej - przewlekłość procedur sądowych; poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc domową - brak skutecznych narzędzi oddziaływań na rodziców odmawiających współpracy i osób nadużywających alkoholu - nieudolność systemu egzekucji obowiązku alimentacyjnego - problemy w funkcjonowaniu rodzin z osobami z zaburzeniami psychicznymi - negatywne wzorce zachowań społecznych - zanik więzi i tradycji rodzinnych - kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym - rozpad związków małżeńskich (rozwód, separacja, wyjazd za granicę) - nietrwałość związków konkubinackich - wzrost liczby rodzin „zrekonstruowanych”, brak poczucia przynależności do jednej rodziny - alienacja rodzicielska - panujące mity i stereotypy związane ze stosowaniem kar cielesnych wobec dzieci - ukrywanie przez rodziny występowania różnych form przemocy; poczucie winy u ofiary przemocy lub wstyd przed dalszą rodziną, znajomymi, sąsiadami - rozpowszechnianie w mediach negatywnych przykładów pracy służb pomocowych w obszarze interwencji kryzysowych - pogłębiające się zjawisko uzależnienia od alkoholu oraz zażywania narkotyków i dopalaczy wśród osób dorosłych i młodzieży szkolnej - wzrost liczby dzieci w wieku szkolnym palących papierosy i spożywających alkohol, także za wiedzą rodziców

konkretnych grup odbiorców i środowisk poprzez udział w kampaniach społecznych, akcjach informacyjnych oraz poprzez opracowanie i rozpowszechnianie własnych materiałów informacyjnych	- wzrost patologicznych zachowań, w tym agresji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży szkolnej, - brak nawyku korzystania z szeroko rozumianego poradnictwa rodzinnego - wyuczona bezradność i roszczeniowość - uzależnienie od pomocy instytucjonalnej - brak świadomości społecznej o skutkach życia w rodzinie dysfunkcyjnej dla całego społeczeństwa - konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, - wysokie koszty współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych - brak rodzin zastępczych zawodowych

ADRESACI PROGRAMU.

Program skierowany jest do ogółu społeczności Gminy, w szczególności do:

- rodzin wychowujących dzieci,
- rodzin doświadczających problemów opiekuńczo – wychowawczych,
- rodzin zagrożonych ubóstwem, problemem uzależnień, przemocą, innymi sytuacjami kryzysowymi,
- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej,
- kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych,
- rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,
- społeczności lokalnej, w jej obrębie grup i środowisk,
- osób, instytucji i podmiotów, które w trakcie wykonywania obowiązków mogą mieć kontakt z dziećmi i rodzinami,
- specjalistów zajmujących się zawodowo udzielaniem wsparcia rodzinnego i społecznego.

PODMIOTY REALIZUJACE PROGRAM.

Program, w ramach swoich kompetencji powinny realizować podmioty publiczne, właściwe organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz inne podmioty i osoby specjalizujące się w pracy, bądź mające kontakt z dziećmi i rodzinami, w tym dotkniętymi lub narażonymi na sytuacje kryzysowe.

W realizacji swoich zadań ww. podmioty i osoby powinny kierować się dobrem dzieci, rodzin i całej społeczności gminnej, a wspieranie rodzin zagrożonych sytuacjami kryzysowymi lub z problemami wychowawczo – opiekuńczymi traktować jako priorytet, także wówczas, gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

CEL STRATEGICZNY PROGRAMU I CELE SZCZEGÓŁOWE.

<table>
<tr><th colspan="2">CEL STRATEGICZNY PROGRAMU:</th></tr>
<tr><td colspan="2">Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, ochrona dzieci przed skutkami niewydolności życiowej rodziców oraz tworzenie warunków umożliwiających dziecku bezpieczne wychowanie się w rodzinie biologicznej.</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">CEL SZCZEGÓŁOWY I:

Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, umożliwiającego dziecku wychowanie się w rodzinie biologicznej.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Termin realizacji: realizacja ciągła w latach: 2027 – 2029</td></tr>
<tr><td>Sposoby realizacji:</td><td>Podmioty realizujące i współpracujące przy realizacji:</td></tr>
<tr><td>Udzielanie świadczeń socjalnych w formie finansowej i rzeczowej rodzinom żyjących w trudnych warunkach materialnych.</td><td rowspan="11">Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grupy diagnostyczno – pomocowe
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Ośrodek Pomocy Społecznej
Placówka Wsparcia Dziennego Świetlice Środowiskowe
Zespół Obsługi Oświaty i Kultury, w tym Świetlice Środowiskowe
Urząd Miejski
Placówki oświatowe
Policja
Kuratorzy sądowi
Dom Kultury
Biblioteka Publiczna
ZWiK Sp. z o.o. - ADM
Przychodnia Zdrowia Sedinamed
Parafie Gminy Dziwnów
Organizacje pozarządowe (w zakresie działań statutowych)</td></tr>
<tr><td>Pomoc w tworzeniu odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym.</td></tr>
<tr><td>Zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych wyposażenia w podręczniki i artykuły szkolne, opieki przedszkolnej, ułatwienie dostępu do aktywnych form spędzania czasu wolnego i wypoczynku w okresie ferii i wakacji szkolnych.</td></tr>
<tr><td>Monitorowanie sytuacji zdrowotnej kobiet w ciąży, dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.</td></tr>
<tr><td>Promowanie wartości rodzinnych poprzez organizowanie imprez rodzinnych, spotkań edukacyjnych, warsztatów, mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, poprawienie relacji rodziców z dziećmi.</td></tr>
<tr><td>Podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora sądowego nad małoletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców lub przejawiającymi trudności wychowawcze.</td></tr>
<tr><td>Zapewnienie dziecku w sytuacjach kryzysowych opieki w jednej z form rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.</td></tr>
<tr><td>Zabezpieczenie środków na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.</td></tr>
<tr><td>Praca z rodzinami i aktywizacja rodziców dotycząca przywrócenia zdolności (lub nabycia zdolności) opiekuńczo wychowawczych w celu umożliwienia dziecku powrotu do rodziny biologicznej.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">CEL SZCZEGÓŁOWY II:

Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Termin realizacji: realizacja ciągła w latach: 2027 – 2029</td></tr>
<tr><td>Sposoby realizacji:</td><td>Podmioty realizujące i współpracujące przy realizacji:</td></tr>
<tr><td>Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w których występują problemy ubóstwa, przemocy, uzależnień, długotrwała choroba lub niepełnosprawność.</td><td rowspan="11">Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grupy diagnostyczno - pomocowe
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Ośrodek Pomocy Społecznej
Zespół Obsługi Oświaty i Kultury, w tym Świetlice Środowiskowe
Urząd Miejski
Placówki oświatowe
Dom Kultury
Biblioteka Publiczna
Miejski Ośrodek Sportu i Kultury
Policja
Przychodnia Zdrowia Sedinamed
Kuratorzy sądowi
Parafie Gminy Dziwnów
Organizacje pozarządowe (w zakresie działań statutowych)</td></tr>
<tr><td>Praca socjalna, w tym w oparciu o kontrakt socjalny, mająca na celu aktywizację zawodową i społeczną bezrobotnych rodziców i dorosłych dzieci pozostających w rodzinie.</td></tr>
<tr><td>Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez asystenta rodziny.</td></tr>
<tr><td>Zapewnienie dzieciom wymagającym wsparcia zajęć dydaktyczno – wyrównawczych i innych specjalistycznych a rodzicom poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego.</td></tr>
<tr><td>Promocja i realizacja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.</td></tr>
<tr><td>Prowadzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego oraz świetlic środowiskowych.</td></tr>
<tr><td>Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, poprzez propagowanie i wspieranie działalności kulturalnej oraz sportowej.</td></tr>
<tr><td>Motywowanie osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków do podjęcia leczenia, członków rodzin do udziału w grupach wsparcia dla osób współuzależnionych, a sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych i programach psychologiczno – terapeutycznych.</td></tr>
<tr><td>Zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych w rodzinach wychowujących dzieci niepełnosprawne, w celu wsparcia rodziców w zapewnieniu należytej opieki w czasie, gdy nie mogą jej sprawować osobiście lub, gdy ich kompetencje rodzicielskie są niewystarczające.</td></tr>
<tr><td>Pomoc w formie rodzin wspierających.</td></tr>
<tr><td colspan="2">CEL SZCZEGÓŁOWY III:

Podnoszenie standardów pracy służb, instytucji i organizacji działających w obszarze wspierania rodzin.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Termin realizacji: realizacja ciągła w latach: 2027 – 2029</td></tr>
</table>

Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące i współpracujące przy realizacji:
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób działających na rzecz wpierania rodzin poprzez zapewnienie możliwości udziału w szkoleniach specjalistycznych, warsztatach, konferencjach, naradach i seminariach, itp.). Koordynacja działań różnych instytucji i służb zajmujących się wspieraniem rodziny, a w szczególności ścisła współpraca pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów i psychologów szkolnych oraz kuratorów sądowych. Współpraca poszczególnych instytucji w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grupy diagnostyczno - pomocowe Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek Pomocy Społecznej Placówka Wsparcia Dziennego Urząd Miejski Placówki oświatowe Zespół Obsługi Oświaty i Kultury, w tym Świetlice Środowiskowe Policja Kuratorzy sądowi Przychodnia Zdrowia Sedinamed Organizacje pozarządowe (w zakresie działań statutowych)

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Do podstawowych źródeł finansowania działań określonych w Programie należy zaliczyć środki własne Gminy Dziwnów, środki własne podmiotów zaangażowanych we wspieranie rodziny - w ramach realizacji zadań statutowych, a także środki pozyskiwane z innych źródeł, np. środki pozyskane w ramach konkursów dotacyjnych.

Zaplanowane wydatki z budżetu Gminy na zadania w zakresie wspierania rodziny w 2026 r. wynoszą: 329.840,00 zł.

Przewidywane wydatki w roku 2027 to: 304.300,00 zł; w roku 2028: 320.000,00 zł i w roku 2029: 330.000,00 zł.

MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU.

Monitoring polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych oraz w wyniku zmian w regulacjach prawnych. Monitoring prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie działań opisanych w niniejszym Programie oraz analizę osiągniętych efektów.

Monitorowanie i ewaluacja działań będą dokonywane również poprzez analizę następujących danych:

- ilość porad udzielanych przez specjalistów w miejskich instytucjach samorządowych lub w organizacjach pozarządowych realizujących zadania w zakresie wspierania rodziny,
- ilość interwencji kryzysowych,
- liczba osób uczestniczących w konferencjach, szkoleniach,
- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn oraz struktury tych rodzin,
- liczba rodzin niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo,
- liczba rodzin, doświadczających przemocy domowej,
- liczba dzieci objętych pomocą społeczną i innymi świadczeniami socjalnymi,
- liczba dzieci w placówkach wsparcia dziennego oraz świetlicach środowiskowych
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,

- liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych,
- liczba osób usamodzielnionych,
- kwota wydatkowana na realizacje różnych programów celowych ze wskazaniem źródeł finansowania,
- kwota wydatkowana na koszty utrzymanie dzieci w systemie pieczy zastępczej,
- kwota wydatkowana na świadczenia socjalne skierowane do rodzin wychowujących dzieci.

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie, który każdego roku sporządza i przedkłada Burmistrzowi Dziwnowa sprawozdanie rzeczowo - finansowe z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
W terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz Dziwnowa składa Radzie Miejskiej w Dziwnowie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

PODSUMOWANIE.

Program wskazuje priorytety i wspólny kierunek działań wszystkich podmiotów działających w obszarze wsparcia rodziny, ale nie wyklucza innych działań, które należy podejmować w tym zakresie. Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania poszczególnych podmiotów, działających w obszarze wspierania rodziny.
Cele i sposoby realizacji określone w Programie będą ewaluować i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Dziwnów w zakresie wsparcia rodziny.
Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w Gminie Dziwnów.